

ARTYKUŁY

Użytkowanie kamer nasobnych przez policję i inne służby w świetle bieżących polskich regulacji prawnych¹

DOI: 10.53024/4.3.51.2023

JĘDRZEJ KUPCZYŃSKI*

STRESZCZENIE

W artykule poddano analizie środowisko prawne, w jakim aktualnie użytkowane są kamery nasobne (ang. *body-worn camera*, BWC) w policji oraz w niektórych innych służbach, w tym strażach miejskich i gminnych, Straży Granicznej, Służbie Więziennej. Analiza ta obejmuje zarówno akty prawa powszechnie obowiązującego, jak i akty prawa wewnętrznego. Zaprezentowano kwestie związane z zakresem uprawnień poszczególnych służb do rejestrowania zdarzeń kamerami nasobnymi, z obowiązkiem rejestrowania tych zdarzeń przez funkcjonariuszy, a także z okresem przechowywania nagrań w zależności od ich zawartości. Zwrócono uwagę, że w przypadku największego obecnie użytkownika kamer nasobnych – policji – pewne kwestie związane z wykorzystywaniem tych urządzeń zostały uregulowane w sposób niekompletny lub niejednolity. Dotyczy to np. okresu przechowywania nagrań,

* Doktorant w Katedrze Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; Prokurator Prokuratury Rejonowej Warszawa-Wola w Warszawie; absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiej oraz IV rocznika aplikacji prokuratorskiej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Do jego zainteresowań naukowych należy kryminalistyka, w szczególności mechanoskopia oraz zagadnienia mechanicznych zabezpieczeń mienia i taktyki włamań. Współautor książki *Strategia Działania Współczesnego Włamywacza* (Wydawnictwo Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, Warszawa 2015). Zawodowo związany z problematyką przestępczości inwestycyjnej, narkotykowej, samochodowej. Obecnie jako doktorant w Katedrze Kryminalistyki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego przygotowuje rozprawę doktorską dotyczącą wykorzystania kamer nasobnych (noszonych na mundurach) w pracy policyjnej i jako dowodu w postępowaniu karnym. Członek zespołu realizującego projekt naukowy „Kamery Nasobne w Pracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości”, finansowany przez Narodowe Centrum Nauki (NCN OPUS 2021/41/B/HS5/02988); ORCID: 0000-0002-9963-5852.

¹ Publikacja powstała w wyniku realizacji projektu badawczego pt. *Kamery nasobne w pracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości*, nr 2021/41/B/HS5/02988, finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki.

a także istnienia lub nieistnienia po stronie funkcjonariusza obowiązku rejestrowania podejmowanych interwencji z wykorzystaniem posiadanej kamery.

Słowa kluczowe: kamery, kamery nasobne, policja, nadzór, nowoczesne technologie w pracy policyjnej

WPROWADZENIE

Kamera nasobna (ang. *body-worn camera*, BWC) jest urządzeniem służącym do rejestrowania obrazu i dźwięku, przeznaczonym do umieszczenia bezpośrednio na mundurze funkcjonariusza policji w celu dokumentowania przebiegu służby i podejmowanych interwencji. Policja nie jest jedyną polską formacją mundurową wykorzystującą kamery nasobne. Obok niej z urzędzeń takich korzystają straże miejskie (gminne). Z wdrożeniem kamer nasobnych do służby wiąże się nadzieję z jednej strony na zmniejszenie liczby przypadków przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy², ale z drugiej także na zwiększenie bezpieczeństwa fizycznego i prawnego funkcjonariuszy³, czy wreszcie na zabezpieczenie obiektywnych dowodów obrazujących rzeczywisty przebieg realizowanych czynności⁴. W debacie publicznej pojawiają się jednak też głosy krytyczne wobec korzystania z tych urzędzeń, w tym w związku z potencjalną ingerencją w prawo do prywatności⁵. Zarówno spełnienie nadziei, jak i zapobieganie zagrożeniom mogącym wiązać się z korzystaniem z kamer nasobnych wymaga zaprojektowania funkcjonalnego środowiska prawnego dla użytkownika tych urzędzeń. W niniejszym artykule omówione zostaną polskie regulacje prawne, zarówno o charakterze powszechnie obowiązującym, jak i wewnętrznym, mające znaczenie dla użytkowania kamer nasobnych przez policję i inne służby.

² Zgodnie z badaniami ankietowymi przeprowadzonymi w 2018 r., 98% respondentów będących adwokatami uważało, że nagrywanie czynności służbowych z udziałem funkcjonariuszy policji mogłoby zapobiec sytuacjom stosowania tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania (A. Klepczyński, K. Wiśniewska, P. Kładoczny, P. Kubaszewski, *Złe traktowanie osób podejrzanych i zatrzymanych przez funkcjonariuszy Policji. Raport z badania ankietowego prowadzonego wśród adwokatów*, Warszawa 2018).

³ Wypowiedź Rzecznika Komendanta Głównego Policji insp. Mariusza Ciarki, cytowana w: P. Rojek-Socha, *Kamery w policji sprawdzają się – będąc ich więcej*, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/kiedy-policjanci-moga-nagrywac-interwencje,445099.html> [dostęp: 13.12.2022].

⁴ A. Chyliński, A. Krawczyńska, *System Rejestracji Audio-Wideo*, „Gazeta Policyjna” 2018, nr 157, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2018/numer-157-032018/157760,System-Rejestracji-Audio-Wideo.html> [dostęp: 13.12.2022].

⁵ A. Siwek, J. Siekierka [konsultacja merytoryczna], *Kamery na policyjnych mundurach - zwiększenie transparentności działań czy naruszenie prawa obywateli do prywatności*, [źródło:] <https://ine.org.pl/kamery-na-policyjnych-mundurach-zwiekszenie-transparentnosci-dzialan-czy-naruszenie-prawa-obywateli-do-prywatnosci/> [dostęp: 13.12.2022].

KAMERY NASOBNE W POLICJI

Policja jest aktualnie największym użytkownikiem kamer nasobnych w Polsce⁶. Wykorzystywane przez nią urządzenia nagrywają obraz i dźwięk. Funkcjonariusze tej służby zostali wyposażeni w kompetencję do rejestrowania obrazu i dźwięku zarówno w przestrzeni publicznej, jak i prywatnej. W przypadku przestrzeni prywatnej uprawnienie to posiadają jednak dopiero od czasu wejścia w życie nowelizacji ustawy o Policji⁷ w lutym 2019 r.⁸ oraz obwarowane jest ono pewnymi ograniczeniami. Policjant ma prawo do rejestrowania, przy użyciu środków technicznych, obrazu lub dźwięku w trakcie interwencji w miejscach innych niż publiczne⁹. Niezbędne zatem dla legalnego posługiwania się kamerami nasobnymi (i innymi rejestratorami obrazu i dźwięku) w przestrzeni prywatnej jest, aby odbyło się to w trakcie „interwencji”. Definicję ustawową tego pojęcia (wprowadzoną do ustawy tą samą nowelizacją¹⁰) skonstruowano tak, że obejmuje ona bardzo szerokie spektrum działań funkcjonariusza. „Interwencją” jest włączenie się policjanta w tok zdarzenia mogącego naruszać normy prawne i podjęcie działań zmierzających do ustalenia charakteru, rodzaju i okoliczności tego zdarzenia oraz przedsięwzięć ukierunkowanych na przywrócenie naruszonego porządku prawnego¹¹.

Nagrywanie obrazu w przestrzeni publicznej nie jest ograniczone do „interwencji”, jeżeli jednak towarzyszy mu rejestrowanie dźwięku, to dopuszczalne jest jedynie w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych¹². Ograniczenie to jest o tyle istotne w kontekście kamer nasobnych, że urządzenia te rejestrują tak obraz, jak i dźwięk. Technicznie przystosowane są one zasadniczo do prowadzenia jawnej rejestracji, toteż znajdują zastosowanie głównie w ramach działań administracyjno-porządkowych policji, a nie operacyjno-rozpoznawczych¹³. Ewentualne wykorzystanie kamer nasobnych czy też innych rejestratorów, w ramach

⁶ Na przełomie maja i czerwca 2022 r. na wyposażeniu policji pozostawało 5957 kamer nasobnych. Zostało to ustalone w trakcie realizacji projektu pt. *Kamery nasobne w pracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości*, przez osoby uczestniczące w seminarium magisterskim z kryminalistyki prowadzonym przez dr. hab. Pawła Waszkiewiczza, w wyniku uzyskania odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej).

⁷ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 171 ze zm., dalej jako: u.o.P.).

⁸ Zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1206).

⁹ Art. 15 ust. 1 pkt. 5b u.o.P.

¹⁰ Por. przypis 7.

¹¹ Art. 17 ust. 7c u.o.P.

¹² Art. 15 ust. 1 pkt 5a u.o.P.

¹³ Choć trzeba zwrócić uwagę, że na rynku dostępny jest cały asortyment urządzeń przeznaczonych do niejawniej rejestracji obrazu i dźwięku, w tym i takich, które umieszcza się „na osobie”, a zatem można byłoby określić je mianem nasobnych. Niniejszy artykuł dotyczy jednak kamer przeznaczonych do jawnego rejestrowania czynności służbowych.

działań dochodzeniowo-śledczych, mogłoby z kolei odbywać się w oparciu o właściwe przepisy k.p.k.¹⁴

Podsumowując i upraszczając, policjant może rejestrować obraz i dźwięk kamerą nasobną w miejscu innym niż publiczne, lecz jedynie w trakcie interwencji, oraz w miejscu publicznym, ale tylko w ramach czynności administracyjno-porządkowych.

Dychotomiczny podział na miejsca publiczne i inne niż publiczne ma również znaczenie w kontekście obowiązków policjanta użytkującego kamerę nasobną. Rejestrując przebieg interwencji w miejscu innym niż publiczne, jest on bowiem zobowiązany „w miarę możliwości” uprzedzić osobę, wobec której podejmuje czynności, o rejestrowaniu obrazu lub dźwięku¹⁵. Jako że posłużono się klauzulą „w miarę możliwości”, trzeba przyjąć, że obowiązek ten nie ma charakteru kategoriowego¹⁶. W przypadku miejsc publicznych obowiązku takiego nie ma w ogóle, w każdym razie w systemie aktów prawa powszechnie obowiązującego. Opis środowiska prawnego, w jakim użytkowane są kamery nasobne, wymaga jednak analizy także wewnętrznych aktów prawnych i dokumentów policji.

Właśnie w kontekście wewnętrznych dokumentów policji trzeba zwrócić uwagę na bardzo istotne zagadnienie, a mianowicie, czy funkcjonariusz wyposażony w kamerę nasobną ma także obowiązek, czy tylko prawo, aby rejestrować realizowane przez siebie czynności służbowe. Kluczowe jest rozstrzygnięcie kwestii, czy uruchomienie kamery zależy od jego dyskrecjonalnej decyzji. Gdyby tak było, to przynajmniej część nadziei wiązanych z wdrożeniem kamer nasobnych do służby musiałaby okazać się płonna. Znamienne jest, że żaden przepis w systemie aktów prawa powszechnie obowiązującego obowiązku takiego na policjanta nie nakłada. Wynika on wyłącznie z wewnętrznego dokumentu policji, niemającego nawet statusu aktu prawa wewnętrznego. Dokumentem tym jest opracowana w 2019 r. w Komendzie Głównej Policji „Instrukcja użytkowania Systemu Rejestracji Audio-Wideo (RAW), w tym kamer nasobnych pozostających na wyposażeniu policjantów służby prewencyjnej”¹⁷. Od razu trzeba jednak zwrócić uwagę, że instrukcja ta nie została opublikowana w żadnym publikatorze, w Internecie, na żadnej z platform komunikacji policji, ani też w żaden inny sposób upubliczniona. Co więcej, Komenda Główna Policji stoi na stanowisku, że instrukcja ta nie ma charakteru informacji publicznej, wskutek czego odmawia udostępnienia jej nawet po złożeniu wniosku

¹⁴ Art. 147 k.p.k. przewiduje możliwość utrwalenia czynności protokolowanej przy pomocy urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk.

¹⁵ Art. 15c u.o.P.

¹⁶ R. Piszko, *Odesłania, klauzule generalne, luzy decyzyjne*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2001, z. 1-2 (LXIII), s. 222-223.

¹⁷ Dalej jako: Instrukcja RAW. Jako że dokument nie jest aktem prawnym, nie ma możliwości podania jego publikatora.

w właściwym trybie¹⁸. Wykładnia co do charakteru tego dokumentu nie jest jednak jednolita w strukturze policji¹⁹.

Zgodnie z Instrukcją RAW policjant wyposażony w kamerę nasobną jest zobowiązany rejestrować podejmowane przez siebie interwencje²⁰. Nie zależy to zatem od jego dyskrecjonalnej decyzji. W przypadku, gdyby rejestracja interwencji nie była możliwa z uwagi na nieprawidłowe działanie lub uszkodzenie kamery albo rozładowanie baterii, policjant winien udokumentować to w notatniku służbowym²¹. Na funkcjonariusza nałożono także obowiązek uprzedzenia „w miarę możliwości” o nagrywaniu każdej interwencji²², a nie tylko tej odbywającej się w przestrzeni prywatnej.

Powstaje jednak wątpliwość, czy dokument o nienormatywnym charakterze, jakim jest Instrukcja RAW, może skutecznie nakładać na funkcjonariusza policji obowiązki, niesprostanie którym mogłoby skutkować jakimkolwiek rodzajem odpowiedzialności prawnej. Na tak postawione pytanie należałoby odpowiedzieć właściwie negatywnie. Sama Instrukcja RAW, nie mając charakteru nawet wewnętrznego aktu prawnego²³, może stanowić co najwyżej sugestię co do tego, jak powinna przebiegać służba funkcjonariusza wyposażonego w kamerę nasobną. Nie jest jednak wiążącym źródłem obowiązków prawnych. W różnych jednostkach w strukturze policji doszło jednak do włączenia tego dokumentu w system aktów prawa wewnętrznego, bądź też odrębnego uregulowania obowiązku rejestracji interwencji.

¹⁸ Odpowiedź udzielona przez P. Matysiaka z Wydziału Ogólnego, Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej KGP z dnia 01.02.2023 r., sygn. Kwo-143/23/PM, na wniosek o udostępnienie informacji publicznej poprzez przekazanie wersji cyfrowej Instrukcji RAW: „(...) problematyka zawarta we wskazanym pytaniu wykracza poza ramy informacji publicznej (...). Wniosek składany w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej nie stanowi środka do uzyskania każdej informacji od organu władzy publicznej, w tym dotyczącej instrukcji o charakterze wewnętrznym. Zgodnie z orzecnictwem (wyrok WSA w Warszawie z dnia 5 kwietnia 2017 roku, sygn. II SAB/Wa 792/16), nie stanowi źródła informacji o sprawach publicznych treść instrukcji obsługi urządzenia technicznego, nawet gdy jest ono użytkowane przez funkcjonariusza publicznego, pracownika sektora publicznego lub choćby w celach realizacji zadań publicznych. Nie każda bowiem informacja, w której posiadaniu jest władza publiczna, automatycznie stanowi informację publiczną. Zakres przedmiotowy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1764 ze zm.) obejmuje dostęp tylko do informacji publicznej, a nie publiczny dostęp do każdej informacji. Instrukcja obsługi urządzenia ma walor *stricte indywidualny*, związany z prawidłową eksploatacją tego urządzenia. Ponadto, dokumentem wewnętrznym jest «dokument, który nie jest skierowany do podmiotów zewnętrznych. Dokument taki może służyć wymianie informacji między pracownikami danego podmiotu, może określać zasady ich działania w określonych sytuacjach, może też być fragmentem przygotowań do powstania aktu będącego formą działalności danego podmiotu» (wyrok NSA z dnia 18 sierpnia 2010 r., sygn. akt I OSK 851/10)”.

¹⁹ W toku projektu badawczego pt. *Kamery Nasobne w Pracy Organów Ścigania i Wymiaru Sprawiedliwości*, możliwe okazało się uzyskanie dostępu do Instrukcji RAW w trybie powołanej wyżej ustawy od jednostki policji szczesła wojewódzkiego.

²⁰ Pkt. 5.6 Instrukcji RAW.

²¹ Pkt. 5.8 Instrukcji RAW.

²² Pkt. 5.5 Instrukcji RAW.

²³ Sama policja określa ten dokument jako mający: „walor *stricte indywidualny*, związany z prawidłową eksploatacją urządzenia” – por. przypis 15.

Przykładowo Komendant Miejski Policji we Wrocławiu wydał decyzję (akt prawa wewnętrznego), w której zawarto wytyczne nakładające na policjanta obowiązek rejestracji wykonywanych czynności służbowych przy użyciu posiadanych kamer nasobnych²⁴. Z kolei Komendant Miejski Policji w Białymstoku wydał w lutym 2019 r. decyzję, do której włączył Instrukcję RAW jako załącznik²⁵, tym samym implementując do służby wynikające z niej obowiązki. W garnizonie stołecznym przyjęto rozwiązanie łączące cechy dwóch opisanych powyżej. Komendant Stołeczny Policji wydał mianowicie decyzję²⁶, w załączniku do której sformułował wprost obowiązek użytkownika kamery nasobnej rejestrowania podejmowanych interwencji, a także uprzedzenia o tym fakcie, „w miarę możliwości”, osoby, wobec której podejmuje czynności służbowe²⁷. Jednocześnie wskazał, że Instrukcja RAW stanowi „dokumentację uzupełniającą” do załącznika do tej decyzji²⁸. Poszczególni komendanci posiadają kompetencję ustawową, aby wydawać tego rodzaju decyzje, przy czym nie budzi wątpliwości, że obowiązują one wyłącznie podległych im funkcjonariuszy, a nie każdego policjanta.

Podsumowując, kwestia obowiązku posługiwania się kamerą nasobną przez policjanta, jak też obowiązku poinformowania o rejestrowaniu w zakresie szerszym, niż uregulowano to w u.o.P. (czyli także w przestrzeni prywatnej), wynika wyłącznie z nienormatywnego dokumentu, jakim jest Instrukcja RAW, a na szczeblu lokalnym dodatkowo z policyjnych aktów wewnętrznych. Są one zbliżone co do treści, lecz różnią się techniką prawodawczą – częściowo implementują one Instrukcję RAW

²⁴ Decyzja nr 125/2020 Komendanta Miejskiego Policji we Wrocławiu z 31.12.2020 r. w sprawie wprowadzenia w życie „Polityki Bezpieczeństwa Systemu Rejestracji Audio-Wideo (RAW) - v. 1.4”, „Instrukcji Zarządzania Systemem Audio-Wideo (RAW) – v. 1.4” oraz realizacji zadań i obowiązków wynikających z przetwarzania danych osobowych w RAW; cytuję za: *Wystąpienie pokontrolne P/21/040 – „Przygotowanie wybranych podmiotów do realizacji zadań na rzecz zapewnienia porządku publicznego z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego”*, wystąpienie pokontrolne NIK Delegatury we Wrocławiu do Komendanta Wojewódzkiego Policji we Wrocławiu, sygn. LWR. 410.021.01.2021, 11.2021, https://www.nik.gov.pl/kontrolne/wyniki-kontroli-nik/pobierz,lwr~p_21_040_202110201534481634736888~id0~01,typ,kj.pdf, s. 33 [dostęp: 22.01.2023].

²⁵ Decyzja Komendanta Miejskiego Policji w Białymstoku w sprawie wprowadzenia zasad funkcjonowania „Systemu Rejestracji Audio-Wideo (RAW)” w Komendzie Miejskiej Policji w Białymstoku i jednostkach podległych; cytuję za: wyrok WSA w Białymstoku z 06.10.2022 r., sygn. II SA/Bk 569/22. W treści opublikowanego w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych (<https://orzeczenia.nsa.gov.pl/cbo/query>) zanonimizowano informację o kolejnym numerze i dacie dziennej decyzji.

²⁶ Decyzja nr 100/19 Komendanta Stołecznego Policji z 28.02.2019 r. w sprawie wdrożenia do użytku w jednostkach Komendy Stołecznej Policji Systemu Rejestracji Audio-Wideo „RAW”, Polityki Bezpieczeństwa Systemu Rejestracji Audio-Wideo „RAW” i Instrukcji Zarządzania Systemem Rejestracji Audio-Wideo „RAW”.

²⁷ Pkt 13. ppkt c) Polityki Bezpieczeństwa Systemu Rejestracji Audio-Wideo „RAW”, będącej załącznikiem nr 1 do w/w decyzji KSP.

²⁸ Pkt 1 Instrukcji zarządzania Systemem Rejestracji Audio-Wideo (RAW), będącej załącznikiem nr 2 do ww. decyzji KSP. Trzeba jednak wskazać, że sama Instrukcja RAW nie została dołączona do ww. decyzji KSP, a jedynie ten akt prawny odwołuje się do niej.

jako załącznik, a częściowo samodzielnie nakładają na funkcjonariuszy konkretne obowiązki.

Ten stan rzeczy należy ocenić negatywnie, gdyż skutkuje brakiem jednolitości prawa i pewności prawnej w obszarze obowiązków policjanta związanych z użytkowaniem kamery nasobnej. Funkcjonariuszy interweniujących we Wrocławiu, Warszawie, Białymstoku czy szeregu innych miast i miejscowości na obszarze Polski obowiązują bowiem odmienne akty wewnętrzne, a może być i tak, że dla danej jednostki policji nie uchwalono żadnego; wówczas policjantów dotyczyć będą jedynie sugestie zawarte w nienormatywnej Instrukcji RAW. Stan niepewności pogłębia dodatkowo fakt, że policyjne akty prawa wewnętrznego częstokroć nie są publikowane w żadnym powszechnie dostępnym publikatorze²⁹, a zatem dostęp do nich dla obywateli jest utrudniony. W szczególności sposób odnosi się to do Instrukcji RAW, która nie została nigdzie opublikowana, a w samych strukturach policji niejednolicie podchodzi się do kwestii tego, czy podlega ona udostępnieniu jako informacja publiczna. Konsekwencje tego stanu rzeczy są trudne do zaakceptowania i godzą w argument o tym, że wykorzystanie kamer nasobnych zwiększy transparentność działań policji. Okazuje się bowiem, że obowiązki i uprawnienia funkcjonariuszy wobec obywateli zostały „uregulowane” w nienormatywnej „instrukcji prawidłowej eksploatacji urządzenia”³⁰, której treść jest bardzo trudno dostępna dla obywateli.

U.o.P. reguluje, choć tylko częściowo, kwestię okresu przechowywania nagrań z kamer nasobnych. Nagrania takie przechowywane są przez co najmniej 30 dni, nie dłużej jednak niż 60 dni, gdy nie zawierają dowodów pozwalających na wszczęcie lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego, dyscyplinarnego lub o wykroczenie³¹. Rozróżnienie nagrań na zawierające i niezawierające „dowodów” jest związane z funkcjonalnością urządzeń użytkowanych przez policję. Umożliwiają one oznaczenie konkretnego nagrania znacznikiem „dowód” zarówno na etapie rejestracji, jak i później, przez osoby administrujące systemem. Nieoznaczone w ten sposób nagrania przechowywane są przez 30–60 dni. Jak długo zatem przechowywane są nagrania, które zostały oznaczone jako „dowód”? Tej kwestii ani u.o.P., ani żaden inny akt prawa powszechnie obowiązującego nie reguluje. W rzeczywistości okres przechowywania nagrań oznaczonych jako „dowód” wynosi 365 dni – tak przynajmniej wynika z materiałów informacyjnych publikowanych na stronach internetowych policji³² oraz przez dystrybutora urządzeń³³. Brak uregulowa-

²⁹ Wyjątkiem jest dostępny powszechnie Dziennik Urzędowy KGP, w którym publikowane są jawne akty prawa wewnętrznego wydawane przez Komendanta Głównego Policji.

³⁰ Por. przypis 15.

³¹ Art. 15b u.o.P.

³² *Z kamerami nasobnymi*, materiał redakcyjny, strona internetowa Szkoły Policji w Słupsku, <http://slupsk.szkolapolicji.gov.pl/sps/aktualnosci/108826,Z-kamerami-nasobnymi.html> [dostęp: 06.02.2023].

³³ *Enigma kamery nasobne w Policji*, materiał użytkownika portalu YouTube: Enigma System Ochrony Informacji Sp. z o.o., <https://www.youtube.com/watch?v=p7oSyjFU7Qs> [dostęp: 06.02.2023].

nia kwestii okresu przechowywania nagrań z kamer nasobnych, oznaczonych jako „dowód”, w jakimkolwiek akcie normatywnym powszechnie obowiązującym trzeba uznać za istotną lukę prawną.

Warto wyjaśnić, że oznaczenie zarejestrowanego materiału jako „dowód” ma znaczenie wyłącznie dla jego statusu w ramach policyjnej bazy danych, agregującej nagrania z kamer nasobnych („Systemu Rejestracji Audio-Wideo”). Aby takie nagranie rzeczywiście stało się dowodem w postępowaniu karnym, przegrywa się je na nośnik cyfrowy, który umieszcza się w aktach sprawy. W tej formie nagranie przechowywane jest „przez okres niezbędny dla prawidłowego przeprowadzenia postępowania karnego”³⁴, czyli w praktyce do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, a następnie upływu okresu archiwizacji akt spraw zakończonych, kiedy to akta są brakowane. Czas ten jest zatem znacznie dłuższy niż jeden rok.

Dokumentowanie wykonania nagrania kamerą nasobną przez policjanta zostało uregulowane w sposób pozostawiający funkcjonariuszowi pewną swobodę. Winno to nastąpić w notatniku służbowym, notatce służbowej, notatce urzędowej, komunikacie, meldunku, przy czym policjant zobowiązany jest określić miejsce i czas oraz rodzaj użytych środków technicznych³⁵.

Na koniec analizy stanu prawnego dotyczącego kamer nasobnych w policji warto jeszcze przytoczyć informację podaną przez Wiceministra Sprawiedliwości, w czerwcu 2020 r.³⁶, zgodnie z którą miały trwać prace nad aktem prawnym pt. „Zarządzenie Komendanta Głównego Policji w sprawie zasad, metod i form realizacji czynności służbowych związanych z obserwowaniem i rejestrowaniem obrazu oraz dźwięku za pomocą kamer nasobnych Systemu Rejestracji Audio-Wideo (RAW) lub innych urządzeń technicznych rejestrujących obraz i dźwięk w policyjnych środkach transportu, obiektach Policji lub wykonywanych niektórych zadań służbowych Policji”. O postęp tych prac pytał w wystąpieniu z lutego 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich³⁷. W grudniu 2021 r. otrzymał odpowiedź od Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, że został już opracowany projekt „Zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie zasad, metod i form wykonywania zadań związanych z przetwarzaniem materiałów audiowizualnych oraz korzystaniem przez Policję ze środków technicznych umożliwiających rejestrację

³⁴ § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2017 r. w sprawie utrwalania obrazu lub dźwięku dla celów procesowych w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 93).

³⁵ § 16 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. z 2020 r. poz. 192 ze zm.).

³⁶ Pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z 23.06.2020 r., sygn. DWMPC-III.853.45.2020, do Przewodniczącego Europejskiego Komitetu do spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu, s. 8, <https://www.gov.pl/attachment/e3cf8338-3d30-4e32-a-919-cc110deacd0a> [dostęp 28.01.2023].

³⁷ Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z 05.02.2021 r., sygn. 571.7.2020, do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do_MSWiA_5.02.2021.pdf [dostęp: 28.01.2023].

obrazu i dźwięku”, przy czym Rzecznikowi Praw Obywatelskich nie przekazano tego projektu, gdyż „w toku pozostają prace nad jego ostatecznym kształtem”³⁸. Prace te musiały się do chwili obecnej nie zakończyć, gdyż według stanu na luty 2023 r. akt taki (pod wskazanym ani żadnym innym tytułem) nie wszedł w życie.

KAMERY NASOBNE W INNYCH FORMACJACH MUNDUROWYCH

Straż Graniczna została wyposażona w kompetencje do rejestrowania obrazu i dźwięku przy pomocy kamer nasobnych zbliżone do tych, jakie przyznano policji. Podczas wykonywania swoich ustawowych zadań, funkcjonariusze tej formacji mają prawo do rejestrowania obrazu i dźwięku na drogach i w innych miejscach publicznych³⁹, a w przestrzeni prywatnej jedynie w czasie interwencji⁴⁰. Samo pojęcie „interwencji” zostało zdefiniowane analogicznie jak w u.o.P.⁴¹ Funkcjonariusz Straży Granicznej, podobnie jak policjant, powinien „w miarę możliwości” uprzedzić osobę o rejestrowaniu obrazu i dźwięku⁴², przy czym obowiązek ten obejmuje wyłącznie miejsca inne niż publiczne, co również upodabnia regulacje prawne (rangi ustawowej) dotyczące obu tych służb. Minimalnie odmiennie uregulowano jedynie kwestię okresu przechowywania nagrań – te niezawierające dowodów dla postępowań karnych, wykroczeniowych lub dyscyplinarnych przechowuje się przez 2 miesiące⁴³. W u.S.G. oraz aktach wykonawczych do niej brak jakiegokolwiek regulacji okresu przechowywania nagrań zawierających takie dowody. Brak jest natomiast obecnie (luty 2023 r.) wiarygodnych informacji w przestrzeni publicznej o tym, aby Straż Graniczna zakupiła jakąkolwiek partię kamer nasobnych⁴⁴.

³⁸ Pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji z 06.12.2021 r., sygn. BMP-0790-2-2/2021/MJ, do Rzecznika Praw Obywatelskich, s. 2, https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2021-12/Odpowiedz_MSWiA_CPT_6.12.2021.pdf [dostęp: 23.01.2023].

³⁹ Art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1080 ze zm., dalej jako: u.S.G.).

⁴⁰ Art. 11 ust. 1 pkt 7b u.S.G. (dodany 06.02.2019 r.).

⁴¹ A zatem jako: „włączenie się funkcjonariusza lub funkcjonariuszy Straży Granicznej w tok zdarzenia mogącego naruszać normy prawne i podjęcie działań zmierzających do ustalenia charakteru, rodzaju i okoliczności powstałego zdarzenia oraz przedsięwzięć ukierunkowanych na przywrócenie naruszonego porządku prawnego” – art. 11 ust. 2e u.S.G. (dodany 06.02.2019 r.).

⁴² Art. 11 ust. 2f u.S.G.

⁴³ Art. 11 ust. 2b u.S.G.

⁴⁴ Baza danych o zamówieniach publicznych realizowanych przez Straż Graniczną nie zawiera żadnych wpisów dotyczących ww. kwestii. 14.11.2021 r. wystosowano interpelację poselską do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o to, czy „rozważane jest wyposażenie” funkcjonariuszy Straży Granicznej w „kamery osobiste zamontowane na mundurach” (<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=C8TC3E> [dostęp: 14.02.2023]); w odpowiedzi z 10.12.2021 r. Sekretarz Stanu w MSWiA Maciej Wąsik poinformował, że „nieustannie są poszukiwane nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne, mające na celu zapewnienie oraz zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonariuszom SG”, nie ustosunkowując się jednak do tego, czy owe „poszukiwania” obejmują również kamery nasobne (<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=C9NJP6> [dostęp: 14.02.2023]).

W mediach można za to znaleźć wiele informacji o wykorzystywaniu tych urządzeń przez straże miejskie i gminne⁴⁵. Funkcjonariusze tych służb mają prawo do rejestrowania wyłącznie obrazu, a nie dźwięku, i jedynie w miejscach publicznych. Dodatkowo działanie to musi służyć realizacji jednego z wyszczególnionych w ustawie celów: utrwaleniu dowodów przestępstwa lub wykroczenia; przeciwdziałaniu naruszaniu spokoju i porządku w miejscach publicznych; ochronie obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej⁴⁶. Uprawnienia strażników miejskich (gminnych) są zatem znacznie węższe niż policjantów lub funkcjonariuszy Straży Granicznej. Z odpowiedzi udzielonej na interpelację poselską wynika, że nie są planowane zmiany zmierzające do rozszerzenia zakresu tych uprawnień⁴⁷. Kwestię okresu przechowywania nagrań wykonanych przez strażników miejskich (gminnych) reguluje akt prawny rangi podustawowej⁴⁸. Nagrania niezawierające dowodów dla postępowań karnych, wykroczeniowych, dyscyplinarnych przechowuje się przez 20–60 dni od wykonania nagrania⁴⁹. Co do nagrań zawierających dowody, nie zostało to uregulowane. Brak również jakiegokolwiek regulacji dotyczącej obowiązku uprzedzenia o nagrywaniu⁵⁰.

Funkcjonariusze Służby Więziennej nie posiadają na wyposażeniu kamer nasobnych⁵¹, jakkolwiek urządzenia te były w tej formacji „testowane”⁵². Brak dostępnych informacji o wynikach tego testu. Trzeba zauważyć, że od strony prawnej Służba

⁴⁵ Przykładowo: P.D., *Strażnicy miejscy wyposażeni w kamery nasobne*, [w:] Gmina Wołomin. Serwis informacyjny, wpis z 04.11.2021 r., <https://wolomin.org/straznicy-miejscy-wyposazeni-w-kamery-nasobne/> [dostęp: 14.02.2023]; *Kamery w radiowozach i na mundurach*, Referat Prasowy, serwis informacyjny Straży Miejskiej m.st. Warszawy, <https://strazmiejska.waw.pl/4095-kamery-w-radiowozach-i-na-mundurach> [dostęp: 14.02.2023]; *Strażnicy miejscy testują kamery osobiste*, materiał redakcyjny z 16.11.2022 r., serwis wroclaw.pl, <https://www.wroclaw.pl/smartcity/straznicy-miejscy-testuja-kamery-osobiste-zdjecia> [dostęp: 14.02.2023].

⁴⁶ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1763, dalej jako: u.s.g.m.).

⁴⁷ Odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Mariusza Kamińskiego na interpelację poselską, z 24.10.2019 r., <https://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=BHDJKF> [dostęp: 14.02.2023].

⁴⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych przez straż gminną (miejską) (Dz. U. z 2009 r. Nr 220, poz. 1720).

⁴⁹ § 3 ust. 1 ww. rozporządzenia.

⁵⁰ Stwierdzenie to dotyczy systemu aktów prawa powszechnego. Dostępne są informacje o tym, że funkcjonariusze poszczególnych straży miejskich (gminnych) zostali zobowiązani do takiego uprzedzenia (przykładowo wypowiedź komendanta Straży Miejskiej Miasta Lublin Jacka Kucharczyka, cytowana w: D. Smaga, *Straż Miejska w Lublinie będzie nosić kamery mocowane do mundurów i nagrywać interwencje*, „Dziennik Wschodni”, 26.02.2020 r., <https://www.dziennikwschodni.pl/lublin/usmiechnij-sie-straz-miejska-nagrywa,n,1000261159.html>, [dostęp: 14.02.2023]. Obowiązek ten nie wynika z u.s.g.m. ani aktów wykonawczych do niej, a zatem musi wynikać z wewnętrznych aktów prawnych lub dokumentów konkretnej straży.

⁵¹ Informację powtarzam za: Pismo z dnia 07.10.2022 r., sygn. KMP.022.2.2022.RK Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich Hanny Machińskiej do Ministra Sprawiedliwości, s. 4, https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2022-10/Do_MS_kontrolne_jednostki_penitencjarne_7.10.2022.pdf [dostęp: 21.02.2023].

⁵² *Służba Więzienna przystępuje do testowania nowoczesnego sprzętu video-rejestracji*, Zespół Prasowy, Centralny Zarząd Służby Więziennej, źródło: <https://www.sw.gov.pl/aktualnosc/centralny-zarzad-sluzby-wieziennej-sluzba-wieziennea-przystepuje-do-testowania-nowoczesnego-sprzetu-video-rejestracji> [dostęp: 21.02.2023].

Więzienna zasadniczo nie posiada kompetencji do użytkowania kamer nasobnych. Ustawa o Służbie Więziennej⁵³ aż do grudnia 2022 r. nie zawierała żadnych regulacji dotyczących rejestrowania obrazu i dźwięku. Wraz z powołaniem do życia Inspektoratu Wewnętrzny Służby Więziennej dodano do ustawy szereg przepisów regulujących status i zakres kompetencji tej jednostki⁵⁴. Między innymi zapewniono funkcjonariuszom służącym w tej jednostce możliwość rejestrowania obrazu i dźwięku, ale jedynie w miejscach publicznych i wyłącznie w trakcie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych⁵⁵. Jak wskazano wcześniej, kamery nasobne, o których mowa w niniejszym artykule, zasadniczo przeznaczone są do umieszczenia w widocznym miejscu na mundurze, a zatem służą do obserwacji jawnej; ich przydatność do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych jest ograniczona. Poza u.S.W. także Kodeks karny wykonawczy przyznaje Służbie Więziennej, i to nie tylko Inspektoratowi Wewnętrznemu, uprawnienie do „monitorowania” obrazu i dźwięku⁵⁶. Jest to dopuszczalne wyłącznie w zakładach karnych (i odpowiednio aresztach śledczych⁵⁷). Przy tym przepis kompetencyjny został zredagowany w ten sposób, że zdaje się dotyczyć systemu monitoringu stacjonarnego, a nie kamer nasobnych. Potwierdza to treść rozporządzenia wykonawczego, w którym wprost stwierdzono, że do utrwalania obrazu lub dźwięku na terenie zakładów karnych wykorzystuje się „system telewizji przemysłowej”⁵⁸.

Centralne Biuro Antykorupcyjne i Krajowa Administracja Skarbowa upoważnione zostały do rejestrowania obrazu i dźwięku w miejscach publicznych podczas czynności operacyjno-rozpoznawczych⁵⁹. Kamery nasobne przystosowane do obserwacji jawnej miałyby zatem dla funkcjonowania tych służb ograniczone znaczenie. Tym niemniej przynajmniej niektóre z jednostek KAS korzystają z pewnego rodzaju kamer nasobnych przy realizacji nabycia sprawdzającego⁶⁰.

⁵³ T.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2470 ze zm. (dalej jako: u.S.W.).

⁵⁴ Inspektorat Wewnętrzny Służby Więziennej jest jedną z jednostek organizacyjnych Służby Więziennej - art. 8 pkt 1a. Nowelizacja ta weszła w życie 14.12.2022 r.

⁵⁵ Art. 23d ust. 1 pkt 4 u.S.W.

⁵⁶ Art. 73a k.k.w.

⁵⁷ Art. 209 k.k.w.

⁵⁸ § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2009 r. w sprawie w sprawie rodzaju urządzeń i środków technicznych służących do przekazywania, odtwarzania i utrwalania obrazu lub dźwięku z monitoringu w zakładach karnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1360 ze zm.).

⁵⁹ Odpowiednio: art. 14 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1900 ze zm.); art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 615 ze zm.).

⁶⁰ Przykładowo w Izbie Administracji Skarbowej w Bydgoszczy, źródło: https://www.kujawsko-pomorskie.kas.gov.pl/c/document_library/get_file?uuid=90b63666-6adf-45a7-84c6-c7bba899eba4&groupId=3319704 [dostęp: 24.02.2023]; „nabycie sprawdzające” to pojęcie, którym posługuje się ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej, odnoszące się do formy pracy operacyjnej zbliżonej do zakupu kontrolowanego.

PODSUMOWANIE

Największym użytkownikiem kamer nasobnych w Polsce jest policja. Uprawnienia i obowiązki funkcjonariuszy tej formacji, związane z korzystaniem z tych urządzeń, zostały uregulowane częściowo w ustawie o policji, częściowo w aktach prawnych rangi podstawowej oraz w aktach prawa wewnętrznego i nienormatywnym dokumencie, jakim jest „Instrukcja użytkowania Systemu Rejestracji Audio-Wideo (RAW), w tym kamer nasobnych pozostających na wyposażeniu policjantów służby prewencyjnej”. Właśnie w tej instrukcji oraz aktach prawa wewnętrznego, przyjętych w niektórych jednostkach wojewódzkich policji, uregulowano istotne dla efektywnego i transparentnego eksploataowania kamer nasobnych kwestie. Zaliczam do nich obowiązek (a nie tylko uprawnienie) funkcjonariusza nagrywania realizowanych czynności służbowych; obowiązek każdorazowego uprzedzenia o rejestrowaniu interwencji (z zastrzeżeniem klauzuli „w miarę możliwości”). Pewne kwestie jednak nie zostały uregulowane w żadnym akcie prawnym ani dokumencie. Dotyczy to okresu przechowywania nagrań oznaczonych, z wykorzystaniem funkcjonalności systemu rejestracji audio-wideo, jako „dowód”. Brak jest w policji na szczeblu centralnym aktu prawa wewnętrznego, który kompleksowo regulowałby zasady użytkowania kamer nasobnych, choć powstanie takiego aktu zapowiadano. Środowisko prawne, w jakim użytkowane są kamery nasobne w policji, nie jest zatem wolne od luk, jest za to niejednorodne, gdyż pewne kwestie podlegają regulacji wyłącznie na szczeblu poszczególnych jednostek. Niemniej jednak przepisy ustawy o policji w aktualnym brzmieniu nadają tej służbie uprawnienie do posługiwania się kamerami nasobnymi, a zakres tego uprawnienia zdaje się nie budzić wątpliwości ani zastrzeżeń.

Straż Graniczna korzysta ze zbliżonych do „policyjnych” regulacji prawnych dotyczących kamer nasobnych. W praktyce jednak nie realizowano zamówień publicznych na zakup kamer nasobnych dla tej służby. Urządzeniami takimi posługują się za to strażnicy miejscy i gminni w różnych jednostkach samorządu terytorialnego. Straże miejskie (gminne) posiadają uprawnienia do posługiwania się kamerami nasobnymi w zakresie znacznie węższym niż policja i Straż Graniczna, ale – jak się zdaje – wystarczającym do realizacji ustawowych zadań tych formacji. Służba Więzienna niewątpliwie „testowała” kamery nasobne, jednak nie wdrożyła ich do bieżącej służby. Aktualne brzmienie ustawy kompetencyjnej, jak i Kodeksu karnego wykonawczego, zdaje się przy tym niewystarczające do tego, aby funkcjonariusze Służby Więziennej mogli legalnie wykorzystywać te urządzenia.

Najpierw pojawienie się, a następnie sukcesywne zwiększanie liczby kamer nasobnych na wyposażeniu służb mundurowych, zdaje się wpisywać w ogólny trend rozbudowywania systemów monitoringu wizyjnego jako środka mającego, przynajmniej w założeniu, służyć prewencji kryminalnej⁶¹. Może więc nie powinno dziwić, że wdrażaniu kamer nasobnych towarzyszą niedoskonałości podobne do tych, jakie

⁶¹ Zob. P. Waszkiewicz, *Traktat o dobrej prewencji kryminalnej*, Warszawa-Newark 2015, s. 44-45.

można obserwować w związku z „tradycyjnymi” kamerami CCTV. Jak bowiem wynika z przedstawionego tu opisu, środowisko prawne, w jakim działają w Polsce kamery nasobne, jest częściowo niekompletne, niejednorodne i niepozbawione luk. Tymczasem już w przypadku klasycznych systemów monitoringu wizyjnego w debacie publicznej pojawiały się głosy nawołujące, dotychczas nieskutecznie, do bardziej ścisłego uregulowania ich funkcjonowania⁶². To, czy kamery nasobne spełnią związane z nimi oczekiwania w zakresie poprawy relacji pomiędzy funkcjonariuszami i obywatelami oraz zabezpieczenia obiektywnych dowodów, a także czy spotkają się ze społeczną akceptacją, czy sprzeciwem, wynikać będzie w dużej mierze z zapewnienia efektywnego środowiska prawnego dla ich użytkowania. Na podstawie dokonanego przeglądu aktów prawnych różnego szczebla można sformułować tezę, że takiego środowiska prawnego jeszcze nie stworzono.

BIBLIOGRAFIA

AKTY NORMATYWNE:

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 127 ze zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 171 ze zm.).
- Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1080 ze zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1763).
- Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2470 ze zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1206).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1764 ze zm.).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1900 ze zm.).
- Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 615 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2009 r. w sprawie w sprawie rodzaju urządzeń i środków technicznych służących do przekazywania, odtwarzania i utrwalania obrazu lub dźwięku z monitoringu w zakładach karnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1360 ze zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych przez straż gminną (miejską) (Dz. U. z 2009 r. Nr 220, poz. 1720).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2017 r. w sprawie utrwalania obrazu lub dźwięku dla celów procesowych w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 93).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. z 2020 r. poz. 192 ze zm.).

⁶² W. Klicki, *To nie jest ustawa „przeciwko” Wielkiemu Bratu*, „Rzeczpospolita”, 12.02.2014 r. Warto zwrócić uwagę, że autor artykułu odnosił się (krytycznie) do założeń ustawy o monitoringu wizyjnym, opublikowanych w grudniu 2013 r. przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Po upływie blisko dekady ustawa taka nie została przyjęta w żadnej formie.

LITERATURA:

Klepczyński A., Wiśniewska K., Kładoczny P., Kubaszewski P., *Złe traktowanie osób podejrzanych i zatrzymanych przez funkcjonariuszy Policji. Raport z badania ankietowego prowadzonego wśród adwokatów*, Warszawa 2018.

Klicki W., *To nie jest ustawa „przeciwko” Wielkiemu Bratu*, „Rzeczpospolita”, nr 35 (9762), 12.02.2014 r.

Piszko R., *Odesłania, klauzule generalne, luzy decyzyjne*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2001, z. 1-2 (LXIII).

Waszkiewicz P., *Traktat o dobrej prewencji kryminalnej*, Warszawa-Newark 2015.

ORZECZNICTWO:

Wyrok WSA w Warszawie z 05.04.2017 r., II SAB/Wa 792/16.

Wyrok NSA z 18.08.2010 r., I OSK 851/10.

Wyrok WSA w Białymstoku z 06.10.2022 r., II SA/Bk 569/22.

INNE ŹRÓDŁA:

<https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/kiedy-policjanci-moga-nagrywac-interwencje,445099.html>

<https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2018/numer-157-032018/157760,System-Rejestracji-Audio-Wideo.html>

<https://ine.org.pl/kamery-na-policyjnych-mundurach-zwiekszenie-transparentnosci-dzialan-czy-naruszenie-prawa-obywateli-do- Prywatnosci/>

https://www.nik.gov.pl/kontrolne/wyniki-kontroli-nik/pobierz,lwr~p_21_040_202110201534481634736888~id0~01,typ,kj.pdf

<http://slupsk.szkolapolicji.gov.pl/sps/aktualnosci/108826,Z-kamerami-nasobnymi.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=p7oSyjFU7Qs>

<https://www.gov.pl/attachment/e3cf8338-3d30-4e32-a919-cc110deacd0a>

https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do_MSWiA_5.02.2021.pdf

https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2021-12/Odpowiedz_MSWiA_CPT_6.12.2021.pdf

https://portal.smartpzp.pl/kgsg/public/lista_przetargow

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=C8TC3E>

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=C9NJP6>

<https://wolomin.org/straznicy-miejscy-wyposazeni-w-kamery-nasobne/>

<https://strazmiejska.waw.pl/4095-kamery-w-radiowozach-i-na-mundurach>

<https://www.wroclaw.pl/smartcity/straznicy-miejscy-testuja-kamery-osobiste-zdjecia>

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=BHDJKF>

<https://www.dziennikwschodni.pl/lublin/usmiechnij-sie-straz-miejska-nagrywa,n,1000261159.html>

https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2022-10/Do_MS_kontrolne_jednostki_penitencjarne_7.10.2022.pdf

<https://www.sw.gov.pl/aktualnosc/centralny-zarzad-sluzby-wieziennej-sluzba-wiezienna-przystepuje-do-testowania-nowoczesnego-sprzetu-video-rejestracji>

https://www.kujawsko-pomorskie.kas.gov.pl/c/document_library/get_file?uuid=90b63666-6adf-45a7-84c6-c7bba899eba4&groupId=3319704

Body-Worn Cameras Usage Within the Police and Other Law Enforcement Agencies from the Perspective of Current Polish Legal Regulations

SUMMARY

The article contains an analysis of legal regulations pertaining to usage of body-worn cameras (BWCs) in Police as well as some other Polish law enforcement agencies, among others: municipal and city guards, Border Guard, Prison Authority. The analysis covers both universally binding legal instruments and governmental internal regulations. Following issues are presented in detail: the scope of authority of certain services to record events w BWCs, the obligation of law enforcement officers to record interventions using those devices, the period of storing the recordings depending on their content. It is highlighted that some aspects of using BWCs by the major Polish operator, i.e., the Police, are regulated in a somewhat incomplete or ununified manner. This refers to e.g. the period of storing the recording as well as to the obligation or the lack of such obligation to record interventions with a BWC that a law enforcement officer is equipped with.

Keywords: cameras, body-worn cameras, police, surveillance, new technologies in policing